

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2003 vp

Hallituksen esitys laiksi ulkomailta tulevan palkansaaajan lähdeverosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä syyskuuta 2003 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ulkomailta tulevan palkansaaajan lähdeverosta annetun lain 12 §:n muuttamisesta (HE 51/2003 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Sonja Degerth, valtiovarainministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- sijoituspäällikkö Tuula Korhonen ja yhteispäällikkö Essi Rentola, Kansaneläkelaitos
- ylitarkastaja Mirjami Saarelma, Verohallitus
- osastopäällikkö Hannele Ranta-Lassila, Keskuskauppakamari
- johtaja Tero Honkavaara, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- lakiasiainjohtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry.

Lisäksi valtiovarainministeriö on antanut asiasa kirjallisen lausuntonsa.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että ulkomailta tulevan palkansaaajan lähdeverosta annetun lain soveltamista jatkettaisiin vuosina 2004—2007 alkaneeseen työskentelyyn.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2004 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Ulkomailta tulevien palkansaaajien lähdeverosta annettua erityislakia ehdotetaan jatkettavaksi nyt kolmannen kerran. Lain soveltamis-

edellytyksiin tai muuhun sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat kannattaneet lain soveltamisajan jatkamista ehdotetuin tavoin. Samalla on kuitenkin tuotu esiin tarve muuttaa laissa olevia verotasoja, vähimmäispalkkaa ja veroetuuden voimassaoloaikaa koskevia säännöksiä sekä pidentää lain soveltamisedellytyksenä olevan hakemuksen tekoaikaa. Lisäksi on ehdotettu, että laki säädettäisiin pysyväksi. Muutoksia on perusteltu sillä, että tiukat soveltamisedellytykset ovat olleet este lain soveltamiselle. Lisäksi läheisillä kilpailijamailla, kuten Ruotsilla, Norjalla ja Tanskalla on voimassa Suomea edullisemmat säännökset.

Valiokunta katsoo, ettei esitettyihin muutoksiin ole edellytyksiä: verokannan alentaminen nykyisestä 35 prosentista 25 prosenttiin merkitisi sitä, että verotaso alittaisi keskituloisen suomalaisen palkansaajan verotason. Vaadittavan vähimmäispalkan rajan laskeminen voimassa olevasta 5 800 eurosta 4 200 euroon merkitsisi puolestaan käytännössä sitä, että laki koskisi myös henkilöitä, jotka eivät ole lain tarkoittamia erityisasiantuntijoita. Lain soveltamisala laajenisi siten alkuperäisen tarkoituksen ulkopuolelle ja muodostuisi jonkinlaiseksi lähdeverolain korvikkeeksi. Valtiovarainministeriö on huomauttanut lisäksi lausunnossaan, että yleinen palkkakehitys saattaisi jopa vaatia vähimmäispalkkarajan korottamista nykyisestä.

Valiokunta ei kannata myöskään lain soveltamisajan pidentämistä eikä lain säätämistä pysyväksi. Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverotusta koskeva laki on poikkeuslaki, joka luo erityisaseman rajatulle verovelvollisryhmälle. Lain säätäminen on siten jo lähtökohdiltaan ristiriidassa verovelvollisten yhdenvertaista kohtelua koskevan periaatteen kanssa. Lain soveltamisajan pidentäminen kolmeen vuoteen vaatisi siten erityisen painavia syitä. Vertailu eri Pohjoismaiden kesken ei sekään ole suoraviivaista, koska voimassa olevat säännökset poikkeavat jossain määrin toisistaan. Veroedun voi saada esimerkiksi Ruotsissa ainoastaan, jos henkilön oleskelu Ruotsissa kestää alle viisi vuotta. Suo-

nessa veroedun saa aina, vaikka oleskelu kestäisikin yli 24 kuukautta.

Pääosa lain soveltamispiirissä olevista ulkomailta tulleista erityisasiantuntijoista työskentelee valiokunnan saaman selvityksen mukaan yrityksissä ja vain harvat yliopistoissa. Kun yritykset vetoavat laissa oleviin veroetuihin, niiden voidaan olettaa olevan tietoisia myös laissa olevista menettelysäännöksistä. Oletettavaa on myös, että palkansaaja hankkii verokortin ennen ensimmäisen palkan maksua. Koska palkka maksetaan kerran kuussa, on veroetuuden hakeemiselle säädetty 30 päivän määräaika valiokunnan mielestä perusteltu.

Kansaneläkelaitos on huomauttanut, että ulkomailta tulevan palkansaajan palkasta perittävän lähdeveron tuotto menee kokonaan valtiolle, kun taas tuloverosta suoritettava vakuutetun sairausvakuutusmaksun osuus tilitetään Kelalle. Hallituksen esitys vähentää siten vähän Kelan vakuutusmaksukertymää. Kela katsoo, että lain periaatteet eivät ole sopusoinnussa vuoden 2004 alusta voimaan tulevien, sairausvakuutusmaksun maksamisvelvoitteita laajentavien lainmuutosten kanssa. Lainmuutosten tarkoituksena on mm. se, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt ja heidän työnantajansa osallistuisivat nykyistä kattavammin sosiaaliturvan rahoitukseen. Muutokset perustuvat sosiaaliturvamaksujen kattavuutta selvittäneen työryhmän (Solmu II) ehdotuksen perusteella hyväksyttyyn hallituksen esitykseen (HE 244/2002 vp). Kelan mukaan uusia periaatteita voitaisiin toteuttaa käytännössä esimerkiksi siten, että Verohallitus tilittäisi Kelalle vakuutetun sairausvakuutusmaksua vastaavan osan ulkomailta tulevien palkansaajien palkasta perittävästä lähdeverosta.

Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annettua lakia on sovellettu viime vuosina noin 100—150 henkilöön. Näistä osa on ns. lähetettyjä työntekijöitä sekä EU:n ulkopuolelta tulleita asiantuntijoita, jotka eivät saa sosiaaliturvaa Suomesta. Heidän osaltaan ei ole myöskään perustetta periä vakuutetun sosiaaliturvamaksua. Kelan huomautus koskee siten erittäin pientä joukkoa, ja sen taloudellinen merkitys on

vähäinen. Koska ulkomailta tulevan palkansaajan lähdevero koskeva laki on määräaikainen erityislaki, valiokunta katsoo, ettei Kelan huomautus anna aihetta lainsäädäntötoimenpiteisiin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Olavi Ala-Nissilä /kesk
vpj. Matti Ahde /sd
jäsen. Eva Biaudet /r
Kyösti Karjula /kesk
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Reijo Laitinen /sd
Iivo Polvi /vas
Virpa Puisto /sd

Markku Rossi /kesk
Matti Saarinen /sd
Kimmo Sasi /kok
Anni Sinnemäki /vihr
Jukka Vihriälä /kesk
vjäs. Susanna Huovinen /sd
Mikko Kuoppa /vas
Aulis Ranta-Muotio /kesk.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.